

Nuorisovaltuuston toimintasäännöt

124/00.00.01/2014

KH 07.12.2020 § 238

Lisätiedot:

kulttuuri ja vapaa-aika päällikkö Anders Lindholm-Ahlefeldt,
puh. 050 366 4251
etsivä nuorisotyöntekijä Erica Saari, puh. 050 523 0695
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Nuorisovaltuustojen asettaminen tuli pakolliseksi kaikissa kunnissa 1.6.2017 alkaneen valtuustokauden alusta. Lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseksi kunnille on säädetty velvoite asettaa nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä. Nuorisovaltuusto voi olla kunnan oma tai useamman kunnan yhteinen.

Kunnan toiminta ja kunnassa päätettävät asiat koskettavat laajasti lapsia ja nuoria. Kuntalakiin otettu säännös korostaa sitä, että lasten ja nuorten kuuleminen ja osallistumismahdollisuudet eivät saa rajoittua vain nuoriso-, opetus-, liikunta- ja kulttuuritoimen asioihin. Säännös täydentää siten kuntalain 22 §:ää, jonka mukaan valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Kauniaisten kaupungin hallintosäännön 11 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää nuorisovaltuuston kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä.

Nuorisovaltuustot eivät ole kuntalain 30 §:ssä tarkoitettuja kunnan toimielimiä, vaan edustajiensa osallistumis- ja vaikuttamiskanava. Nuorisovaltuustolle tai nuorten vaikuttajaryhmälle ei siten voida delegoida toimivaltaa, eivätkä niiden jäsenet ole kuntalain 69 §:ssä tarkoitettuja kunnan luottamushenkilöitä. Vaikuttamistoimielimet voivat toimia vapaammin menettelymuodoin eikä niiden kokoonpanoon sovelleta tasa-arvolain sukupuolikiintiötä. Tavoitteena on kuitenkin molempien sukupuolten mahdollisimman tasa-puolinen edustus.

Kunnan tulee huolehtia vaikuttamistoimielintensä toimintaedellytyksistä. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että kunta osoittaa kokoustilan, huolehtii kokousten järjestämisestä, vastaa kokouksista aiheutuneista kustannuksista ja antaa tarvittaessa apua kokousasioiden valmisteluun ja kokouksen sihteerin tehtäviin. Toimintaan tulee varata määrärahat toimielinten kokous- ym. toimintamenoihin. Kokouspalkkioiden maksamisesta määrätään kaupungin hallintosäännössä (§ 136). Vaikuttamistoimielinten määrärahat on esitetty varattavaksi vuoden 2021 talousarvioon KH:n tulosalueelle.

Kauniaisissa on pitkään toiminut nuorten oma vaikuttajaryhmä, jo usean vuoden ajan nuorisovaltuuston nimellä. KH on hyväksynyt nykyiset toimintasäännöt kokouksessaan 2.10.2017 § 208.

KH:n hyväksymien toimintasääntöjen tulee jättää nuorisovaltuustolle mahdollisuuksia kehittää myös itse toimintaansa haluamaansa suuntaan. Toimintasäännöissä on kuitenkin syytä todeta nuorisovaltuuston tehtävät, jä-

senten lukumäärä, jäsenten valintatapa, toimikausi, kokousten koollekutsuminen, puheenjohtajan valinta ja sihteerin tehtävien hoitaminen sekä toimintasuunnitelman laatiminen ja toimintakertomuksen antaminen.

Nuorisovaltuuston kokoonpanosta, valinnasta tai toimintatavoista ei ole säädetty yksityiskohtaisemmin, vaan ne ovat kunnan päätettäviä asioita. Kunnat voivat soveltaa käytännössä hyviksi osoittautuneita nuorten vaikutamisjärjestelmiä ja toimintatapoja. Nuorisovaltuusto voidaan esimerkiksi valita joka vuosi tai joka toinen vuosi kouluissa toimitettavilla vaaleilla, joissa esimerkiksi 13–18 -vuotiaat nuoret voivat asettua ehdokkaiksi ja äänestää tai valitsemalla koulujen oppilaskuntien tai nuorisotalotoimikuntien edustajia.

Nyt noudatettaviksi esitettävät nuorisovaltuuston toimintasäännöt on laadittu oikeaoppisesti yhteistyössä nykyisen nuorisovaltuuston kanssa ja päivitetty vastaamaan nykylainsäädäntöä. Niiden valmistelussa pohjana on käytetty edellisen toimikauden aikana voimassa olevia toimintasääntöjä, Kuntaliiton toimintasääntömallia, jossa esitetään hyviä käytänteitä sekä vaihtoehtoisia tapoja nuorisovaltuustotoiminnan järjestämiseksi ja tutkimalla hieman muiden kuntien vastaavia.

Ehdotus perustuu siihen, että nuorisovaltuustoon nimetään yhteensä 4 koulujen oppilaskuntien jäsentä ja 4 muuta kuin yläkouluja ja lukioita edustavaa jäsentä avoimen hakumenettelyn kautta. Tähän on päädytty aikaisempien nuorisovaltuustovaalien järjestämisestä saatujen kokemusten perusteella, jolloin esim. ehdokkaiden riittävän määrän asettuminen ehdolle on ollut haasteellista. Suurin ero sääntömuutoksessa on nuorisovaltuustopaikkojen vähentäminen 2:lla paikalla, eli nuorisovaltuustossa olisi jatkossa 8 nuorisovaltuutettua.

Ehdotukseen sisältyy edelleen nuorisovaliokunnan (1.6.2021 alkaen kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunta) mahdollisuus nimetä keskuudestaan nuorisovaltuustoon yhden asiantuntijajäsenen, jolla olisi kokouksissa läsnäolo ja puheoikeus (§ 3). Tässä on verrattu valiokuntien oikeuteen nimetä täysivaltaisia jäseniä vanhus- ja vammaisneuvostoihin. Tällä tavoitellaan nuorisovaltuuston kehittämistä toimivaksi ja aidosti vaikuttavaksi. Tämä vaatii laaja-alaista työtä, päättäjien osallistavaa asennetta ja perehtyneisyyttä nuorisovaltuustotoimintaan, osallisuuden kulttuurin kehittämistä ja asiantuntemusta - nuorten lähtökohdista. Tämä voisi käynnistää yhteistä pohdintaa esim. siitä, miten kunnassa käsiteltävistä asioista voidaan puhua ymmärrettävästi, jotta kaikkien osallistuminen on mahdollista.

Kuntaliiton ohjeissa suositellaan myös ohjeistuksen laatimista kokouskäytännöistä. Kokouskäytännöstä on olemassa erillinen ohje, joka on tehty yhteistyössä nuorisopalvelujen ja kaupunginkanslian kanssa.

Ehdotus nuorisovaltuuston päivitettyiksi toimintasäännöiksi on esityslistan **liitteenä**.

KJ:

KH hyväksyy liitteenä olevat nuorisovaltuuston toimintasäännöt.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.